

Обставини справи

Справа стосувалася висновків спеціалізованої антикорупційної комісії щодо заявника, який був відомим політиком і обіймав посаду мера Любляни з 2006 року.

У 2011 році в рамках антикорупційного законодавства Комісія з протидії корупції (далі – Комісія) вирішила провести перевірку голів всіх парламентських партій Словенії (включно із заявником) щодо наявних у них матеріальних активів. Комісія опублікувала свої висновки 2012 році, але вони були зрештою відхилені Верховним Судом стосовно заявника, оскільки йому не було надано можливості заздалегідь подати свої зауваження щодо них.

26 листопада 2015 року Комісія опублікувала нові висновки щодо заявника, у яких встановила, що в період з 2006 по 2012 рік заявник порушив закон, не повідомивши про своє майно (або зміни в майновому стані) щодо нерухомості, акцій та готівки. Комісія також встановила, що певні господарські операції були обтяжені високим ризиком корупції та конфлікту інтересів, оскільки вони були ініційовані компанією, яка на той час вела бізнес з муніципалітетом Любляни, і що заявник отримав 208 000 євро на свій банківський рахунок в результаті цих операцій.

Національні суди Словенії відхилили апеляції заявника на висновки Комісії, визнавши, що в ході розгляду справи Комісією права заявника не були порушені.

Заявник скаржився, посилаючись на статтю 6 Конвенції, що судовий перегляд висновків Комісії був обмеженим, і що він, відповідно, не мав доступу до суду в цій справі.

Оцінка Суду

ЄСПЛ одразу вказав, що не вважає за необхідне приймати остаточне рішення щодо питання про застосовність статті 6 Конвенції стосовно визначення цивільних прав та обов'язків заявника або будь-яких кримінальних звинувачень проти нього, оскільки – навіть припускаючи, що вона є застосовною – дана справа в будь-якому випадку є неприйнятною з причин, викладених нижче.

(а) Загальні принципи

У рішенні у справі *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal* ([ВП], № 55391/13 та 2 інші, §§ 176–186, від 6 листопада 2018 року) ЄСПЛ узагальнив загальні принципи, що стосуються обсягу судового контролю, якого повинні дотримуватися національні суди, та їхнього обов'язку обґрунтовувати свої рішення.

Зокрема, у вказаному рішенні ЄСПЛ наголосив на автономному визначенні вимоги «повної юрисдикції». Він також визначив критерії, згідно з якими має оцінюватися обсяг судового розгляду. По-перше, у випадку спорів щодо «прав та

обов'язків цивільного характеру» суд повинен мати юрисдикцію для розгляду всіх питань факту та права, які стосуються поданого до нього спору. По-друге, така «повна юрисдикція» означає, що суд мав достатню юрисдикцію у провадженні або забезпечив його належний розгляд.

Беручи до уваги такий підхід, ЄСПЛ вказав, що в адміністративно-правових апеляціях часто трапляється, що обсяг будь-якого перегляду обставин справи є обмеженим, і що для таких процедур властиво, що компетентні органи проводять попередні засідання, а не приймають фактичні рішення. З відповідної судової практики випливає, що, загалом стаття 6 не має на меті гарантувати доступ до суду, який може замінити оцінку або думку адміністративних органів своєю власною. У зв'язку з цим ЄСПЛ особливо наголосив на необхідності поважати рішення, прийняті адміністративними органами з міркувань доцільності, які часто стосуються спеціалізованих галузей права.

Окрім того, щоб оцінити достатність обсягу розгляду, здійсненого національним судом у конкретній справі, необхідно врахувати повноваження відповідного судового органу і такі фактори, як: (а) предмет оскаржуваного рішення – і, зокрема, чи стосувалося воно спеціалізованого питання, що вимагає професійних знань або досвіду, та чи передбачало воно здійснення адміністративного дискреційного права (і, якщо так, то якою мірою); (b) спосіб, у який було прийнято це рішення (зокрема, процесуальні гарантії, доступні в ході провадження перед адміністративним органом); та (c) зміст спору – включаючи бажані та фактичні підстави для оскарження (див. рішення у справі *Tsanova-Gecheva v. Bulgaria*, № 43800/12, та справи, цитовані в ній; див. також, зокрема, рішення у справах *Bryan v. the United Kingdom*, від 22 листопада 1995 року, та *Galina Kostova v. Bulgaria*, № 36181/05, від 12 листопада 2013 року).

Розглядаючи питання про те, чи законодавча система в цілому забезпечувала належне розслідування фактів, ЄСПЛ також наголосив на необхідності враховувати характер і мету цієї системи. Дійсно, в тому, що стосується адміністративно-правових апеляцій, питання про те, чи був обсяг наданого судового перегляду «достатнім», може залежати не тільки від дискреційного або технічного характеру предмета оскаржуваного рішення та конкретного питання, яке заявник бажає порушити перед судом як центральне для нього, але й, більш загально, від характеру «прав та обов'язків цивільного характеру», що стоять на кону, та характеру політичної мети, яку має досягти відповідне національне законодавство (див. рішення у справі *Fazia Ali v. the United Kingdom*, № 40378/10, від 20 жовтня 2015 року).

Крім того, ЄСПЛ вказав, що загалом поняття судового перегляду передбачає, що у разі задоволення підстави для апеляції суд, який здійснює перегляд, повинен мати повноваження скасувати оскаржуване рішення і або прийняти нове рішення, або повернути справу до того самого органу чи до іншого органу (див. рішення у справах *Kingsley v. the United Kingdom* [ВП], № 35605/97, та *Oleksandr Volkov v. Ukraine*, № 21722/11).

ЄСПЛ наголосив, що положення статті 6 Конвенції також вимагають від національних судів належним чином зазначати підстави, на яких ґрунтуються їхні рішення. Не вимагаючи детальної відповіді на кожен аргумент, висунутий скажником, це зобов'язання, тим не менш, передбачає, що сторона судового провадження може очікувати конкретної та чіткої відповіді на ті аргументи, які мають вирішальне значення для результату даного провадження (див. рішення у справі Ruiz Torija v. Spain, від 9 грудня 1994 року, §§ 29–30, серія А № 303-А).

(b) Застосування до даної справи

Повертаючись до цієї справи, ЄСПЛ вказав, що основна скарга заявника стосувалась, як стверджувалося, невиконання національними судами повного судового перегляду остаточних висновків Комісії. Зокрема, він скаржився на те, що під час перегляду остаточних висновків національні суди не розглянули його скаргу щодо встановлених Комісією фактів.

У зв'язку з цим ЄСПЛ зазначив, що Комісія є незалежним спеціалізованим державним органом, метою якого є зміцнення ефективного функціонування верховенства права та захист його від загрози корупційних дій. Її діяльність регулюється Законом «Про доброчесність та запобігання корупції» та внутрішніми правилами, а також ретельно контролюється міжнародними спеціалізованими органами, такими як GRECO.

ЄСПЛ також підкреслив, що під час провадження в Комісії заявник мав низку процесуальних гарантій. Окрім того, що його було заслухано особисто в 2012 році в ході нового провадження, що призвело до прийняття оскаржуваних остаточних висновків, заявнику було надіслано проект висновків і запропоновано надати свої зауваження, що він і зробив. Крім того, ЄСПЛ зауважив, що всі фактичні роз'яснення та документи, які заявник надав у відповідь на проект остаточних висновків, були опубліковані на вебсайті Комісії разом з остаточними висновками.

Щодо судового перегляду Адміністративним судом ЄСПЛ відзначив, що, хоча заявник подав вищезазначену адміністративну скаргу відповідно до статті 4(1) Закону про адміністративні спори, Адміністративний суд розглянув його справу відповідно до статті 2 цього Закону (відповідно до зміненої відповідної судової практики національних судів) і фактично надав відповіді на всі вирішальні аргументи заявника. У будь-якому разі ЄСПЛ зазначив, що Адміністративний суд міг скасувати рішення Комісії, якби він не погодився з її правовими або фактичними висновками (включно з висновками щодо доказів). Цей факт свідчить про те, що Адміністративний суд був судом «повної юрисдикції» для цілей статті 6 Конвенції.

Крім того, ЄСПЛ відзначив, що твердження, висунуте заявником у його апеляційній скарзі з питань права (а саме, що Адміністративний суд не оцінив факти, встановлені Комісією), було безпідставним: у цій скарзі він не вказав, на які з його ключових аргументів Адміністративний суд не надав відповіді. Саме з цієї причини Верховний Суд відхилив цю частину його апеляційної скарги.

Нарешті, ЄСПЛ зазначив, що будь-які подальші наслідки для заявника, такі як кримінальна або цивільна відповідальність, що впливають з фактичних висновків Комісії, повинні бути встановлені в окремому провадженні, у якому заявник матиме повні процесуальні гарантії.

З огляду на наведене та беручи до уваги конкретний контекст справи, обсяг висновків Комісії, процесуальні гарантії, надані заявнику в провадженні перед Комісією, та мотивовані рішення, ухвалені як Адміністративним, так і Верховним судами, ЄСПЛ виснував, що судовий перегляд справи заявника національними судами був достатнім і, отже, не позбавив заявника його права на справедливий суд відповідно до статті 6 Конвенції.

У зв'язку з вищевказаним ЄСПЛ зазначив, що ця заява є явно необґрунтованою.

Висновок

Заяву визнано неприйнятною.

Ухвала в цій справі прийнята й оприлюднена 9 жовтня 2025 року та є остаточною.